

eller forretningsdrivende, vil jeg hellere udtrykke det — og ikke paa andre. Der staar, saa vidt jeg ved, paa Venstrereformpartiets Program eller et af deres mange Opraab til Befolkningen: Øv Ret og kræv Ret. Men det er ikke at øve Ret, at man lægger Byrder og Forpligtelser paa visse Dele af Samfundet og ikke paa andre, som i Virkeligheden virke under ganske de samme Forhold. Dette er en uligelig Behandling, og Uligelighed er Uretfærdighed.

Saa siges der dernæst — det er af den højtærede Landstingsmand Jørgen Pedersen —, at det behøves ikke, det er overflødigt at paalægge de kooperative Organisationer Bogføringspligt, for det første, fordi de ere solidariske; man risikerer ikke noget ved at handle med dem. Naar, dertil vil jeg nu for det første bemærke, at hvis det er rigtigt, at de ere solidariske, saa risikere dog i alt Fald Medlemmerne selv noget ved, at der føres slette og uordentlige Bøger, saaledes at Medlemmerne en skøn Dag opdage, at i Stedet for at være en glimrende Forretning skylder Forbrugsforeningen mange Penge væk, og saa komme de ifølge deres solidariske Ansvar til at betale, og maaske kommer endogsaa en ganske enkelt til at betale derigennem uhyre Summer: *ham* kan det i alt Fald ikke være ligegyldigt, for hans Vedkommende opstaar der altsaa et virkeligt „Tab“. Men dernæst er Begrundelsen af, at det skulde være overflødigt, denne, at Forbrugsforeningerne allerede i Forvejen selvfølgelig, siges der, føre Bøger. Nu tilføjes det ganske vist fra den højtærede Landstingsmands Side om disse Andels- og Forbrugsforeninger og deres Maade at føre Bøger paa, at de føre dem „paa deres egen Maade“, og, som det senere hedder, man bør ikke paalægge dem at føre Bøger „paa anden Maade, end de selv anse for tilstrækkelig“. Senere udtrykker han det saaledes, at man ikke bør paa byrde disse Foreninger et Bogholderi i en anden Form, end de hidtil have haft. Ovenfor disse Bemærkninger glædede det mig meget at høre det ærede Medlem fra Nyborg (Birch) saa stærkt fremhæve, at det er en ren Misforstaaelse at tro, at man kan føre Bøger paa mange forskellige Maader. Nej, jeg maa sige ligesom den gamle, græske Filosof, at det rigtige kan man kun gøre paa een Maade, det urigtige kan man ganske vist gøre paa hundrede tusinde Millioner Maader. Dette gælder i højeste Grad om Bogføring. Naar en Bogføring er anlagt saaledes, at den opfylder Fordringerne i § 2, nemlig

saaledes, at deraf klart fremgaar Forretningens Gang, Kreditorer, Debitorer o. s. v., er det et rigtigt Bogholderi; naar det ikke føres saaledes, er det en urigtig, en falsk eller uordentlig Bogføring. (R. Nielsen [Ringkøbing Amts 5te Valgkreds]): Det kan dog gøres paa mange forskellige Maader). Ja, i den Forstand, at man, om jeg saa maa sige, kan udstyre det med mange forskellige Bøger og mange forskellige Ynder, det er f. Eks. saaledes, at i store Forretninger har man flere Bøger, der maa man specificere det, men til syvende og sidst, naar selve Regnskabet skal gøres op, det Regnskab, hvori det hele samles som i en Sum, og som skal vise Forretningens Gang og Status, er der kun een Maade at gøre det paa, og enten ved man den, eller man ved den ikke.

Nu er det saa uheldigt, at det netop har vist sig her i disse Dage, at man indenfor Forbrugsforeningerne ofte ikke ved den. Det er nemlig hændt i en Forbrugsforening, at Interessenterne have nægtet at godkende Regnskabet — nemlig Biersted Forbrugsforening. Man har maattet tilkalde en autoriseret Revisor, og han har da berettet følgende: Foreningen opgør sit Regnskab og sin Status to Gange aarlig. Der mangler imidlertid Bilag til Statusopgørelse pr. 1. Juli 1910, saa at Revisoren ikke kunde gennemgaa Regnskabet for den Tid, og skønt Revisoren var fuldstændig klar over, at denne Regnskabsopgørelse var urigtig, maatte han dog lade den blive staaende, som den var. Derefter gik han over til at beskæftige sig med Halvaarsregnskabet indtil 1. Januar 1911; der fandt han 22 Regnskabsbilag, der kun vare opførte i Regnskabet som „22 Regnskaber“; Gevinst- og Tabskontoen var opgjort til 4,000 Kr., medens den reelt kun var ca. 2,200 Kr.: Differencen var fremkommen paa den højst ejendommelige Maade, som kaster et virkelig karakteristisk Lys over den Maade, hvorpaa der kan føres Bøger i en Forbrugsforening, at Regnskabsføreren havde beregnet Fortjeneste af den Varebeholdning, som ikke var solgt. Dernæst var der et Tilgodehavende paa ca. 800 Kr. hos Fællesforeningen var slet ikke opført. Om det er, fordi Forbrugsforeningen har ment, at Fællesforeningen er en daarlig Debitor, ved jeg ikke; men for saa vidt den skulde mene, at denne Fællesforening, hvori saa mange Forbrugsforeninger samles som i en Sum, og som altid fremstilles som Indbegrebet af Soliditet, ogsaa er det, er det mærkeligt, at den ikke opfører denne Fordring som et af de soli-